

Harminc éve halt meg Antall József, aki életét adta a magyar népért

2023 december 12. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Nemzeti elkötelezettség és kereszténydemokrata alapok határozták meg a politikáját

Antall József a rendszerváltozás utáni Magyarország első demokratikusan és törvényesen megválasztott miniszterelnöke volt, XX. századi történelmünk ikonikus alakja, aki tudós történészként és felelős politikusként a magyar nemzet egységében, az európai szabadság értékrendjében és a kereszténység társadalmi tanításában vélte fölfedezni a harmadik évezred Magyarországának alapjait.

Tócsér Ádám tavaly bemutatott, [Blokád című filmje](#) az 1989–90-es magyarországi rendszerváltozás és az azt követő demokratizálódási folyamatok első komoly válságát, az 1990 októberének utolsó napjaiban kialakult taxisblokádot mutatja be. Egy váratlanul bejelentett, nagymértékű és kormányzatilag rosszul kommunikált üzemanyagár-emelés miatt a főváros, illetve a vidék több közlekedési csomópontját szervezetten – és vélhetően némi állambiztonsági háttérrel –, múltú segítséggel – lezárták a fuvarozó vállalkozók (akiknek a nyolcvanas évekbeli világát tragikus realizmussal ismerhettük meg András Ferenc Dögkeselyű című, Cserhalmi György főszereplésével készült, 1982-es mozijából). Tették ezt azért, hogy ezzel kényszerítsék tárgyalásokra a kormányt, és elérjék – legalább ideiglenesen – az üzemanyagok árának csökkentését. Ekkor világossá vált, hogy az akkori legnagyobb ellenzéki párt által jelölt államfő, valamint a haderő és a rendőrség vezetése nem áll – még a szavak szintjén sem – a kormány mellett.

A film főhősének valós történelmi modellje, a harmincz éve elhunyt Antall József már kisgyermekkorától a politika bűvöletében élt. Családi öröksége volt a közélet iránti érdeklődés. Idősebb Antall József kiskisgazda politikus ugyanis a második világháború éveiben a náci német megszállás elől Magyarországra menekült lengyeleket támogató kormánybiztos volt, 1945 után, a „koalíciós években” pedig parlamenti képviselő, egy évig újjáépítési miniszter (és pár napig a pénzügyminiszteri posztot is betöltötte). Később a polgári elkötelezettség – és az István, hazza, család jelmonddal kampányoló – Független Kisgazdapárt (FKGP) egyik meghatározó politikusa, pártigazgatója. Apai nagyapja, Szűcs István előbb gróf Apponyi Albert személyi titkára, majd gróf Klebelsberg Kunó mellett a vallás- és közoktatásügyi minisztérium népiskolai oktatásért felelős helyettes államtitkára volt, később két cikluson keresztül országgyűlési képviselő.

Politikai eszmélése egyik első epizódjára később így emlékezett:

Ma is, ha felidézem, szinte szó szerint emlékszem, amikor hat-hét éves koromban, '37–'38-ban, Veszprém megyében, az egyik hegyi úton magyarázta el nekem apám, hogy mi a demokrácia. Hogy mit kell érteni alatta, mit jelent a képviselői demokrácia, és hogy nekünk ehhez hűnek kell lenni, bármit mondanak és bármit hallanak.

Antall József tehát komoly családi háttérrel indulva – hiszen náluk állandó beszédtema volt a nemzetközi és a hazai politika, valamint a történelem –, a budapesti piarista gimnázium elvégzése után, egyetemi éveiben nagy elmélyültséggel és elméleti megalapozottsággal folytatott történelmi, irodalmi és jogi tanulmányokat. Az 1950-es évek közepén középiskolai tanárként dolgozott. Az 1956-os forradalom és szabadságharc napjaiban a budapesti Eötvös József Gimnázium forradalmi bizottságának elnökévé választották. Ennek következtében a megtorlások idején évekig nem kapott végezettségének megfelelő állást, sőt közzététel tilalom alá esett: így sem szaktörténeti, sem tudományos ismeretterjesztő publicisztikai tevékenységet nem folytathatott, írásai nem jelenhettek meg.

Történészként két jelentős szakmai eredményt ért el. Egyrészt komoly kortörténeti és összehasonlító eszmetörténeti felkészültséggel vizsgálta – és bölcsészdoktori disszertációjának a témájául is választotta – báró Eötvös József (író, politikai gondolkodó, az első felelős magyar kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere) kiegészítést előkészítő politikai szerepét, valamint korabeli sajtótevékenységét. Másrészt a budapesti Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár megszervezésében, valamint infrastrukturális és szakmai alapjainak megteremtésében is komoly szerepet vállalt: előbb tudományos főmunkatársként, majd hosszú ideig főigazgató-helyettesként, végül főigazgatóként.

Tudományos munkásságával nagymértékben hozzájárult a mind a hazai muzeológia, mind a nemzetközi orvostörténeti kutatások dimenziójából vizsgálva fontos közgyűjtemény és tudományos műhely létrehozásához.

A rendszerváltozás előestéjén már mértékadó közéleti szereplőnek tartották, nemzetközi szinten is: kiváló németnyelv-tudása miatt első sorban a (nyugat-)németországi, ausztriai és svájci politikai körök. Ezen államok budapesti nagykövetségeinek politikai és protokolláris eseményeinek rendszeres meghívottja volt. Az államszocialista rendszer bukásával párhuzamos belpolitikai folyamatokba egy kis késéssel kapcsolódott be. Több, akkoriban alakuló, illetve újjászerveződő politikai formáció is érdeklődött iránta.

A Független Kisgazdapártban – amihez édesapja révén hagyományosan kötődött – a főtárhelyettesi pozíciót ajánlották neki, amely azonban Futó Dezső kora és betegsége miatt a párt operatív irányítását jelentette. A Keresztes Sándor (később hazánk rendszerváltás utáni első vatikáni követe) által az egykori, Barankovics István vezette Demokrata Néppárt örökebe lépő Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) pedig a főtárhelyettesi tisztséget kínálta fel neki.

Végül a Magyar Demokrata Fórumban (MDF) vállalt szerepet, amelynek később az elnökévé is megválasztották.

A tervei szerint egy európai orientációjú, centrum- vagy jobbközép irányultságú, kereszténydemokrata szellemiségű szervezetet akart létrehozni az akkor győztes pártként működő MDF-ből. 1990 nyarán az MDF, az FKGP és a KDNP koalíciójából álló kormány élén kezdte meg államférfiként a munkáját, amelyet felelősségteljesen vállalt, komoly történelmi küldetésként élt meg: a demokratikus Magyarország építését.

Én egy nemzeti elkötelezettségű, egységes Európában hívő, liberális kereszténydemokrata vagyok. Ha ennek bármelyik elemét elhagyjuk, akkor ez a meghatározás tévessé válik

– vallotta nem sokkal megválasztása után.

Az 1990 és 1994 közötti időszakban közismert volt a legnagyobb kormányzó párt, az MDF és a legerősebb ellenzéki párt, a szélsőségesen liberális Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) közötti ellentét. Ezt a – hosszú távú politikai következményeit tekintve egészen tragikus – konfliktust csak tovább mélyítette Göncz Árpád tevékenysége, aki a pártok fölött álló és a nemzet egységét megtestesítő köztársasági elnöki funkcióját aprópénzre váltva aktuálpolitikai tevékenységbe kezdett, amit a taxisblokádnál idején éppúgy bizonyított, mint Antall József elhunyt után közvetlenül. A miniszterelnök halála kapcsán elmondott államférfi beszédében ugyanis Antall személyét és az általa vezetett kormányt bírálta indirekt módon, s burkoltan rájuk hártotta a be nem fejezett rendszerváltás felelősségét. Ezzel pedig gyakorlatilag, alig fél évvel az 1994-es választások előtt az ellenzék, elsősorban az új köztársasági elnöki székbe jelölt SZDSZ érdekeit képviselte.

A korábban már említett taxisblokádnál mellett Antall József kormányfőségének idejére esett a médiaháború, a privatizáció intenzív szakaszának megindulása, valamint az életszínvonalnak egy olyan esése, amely magyarok millióinak nemcsak a rendszerváltásban, de a vadkapitalizmusnak nevezett és akként megélt jóléti piacgazdaságban való csalódást is jelentette. Ennek eredménye volt, hogy 1994-ben a szociális demagógiával kampányoló, posztkommunista Magyar Szocialista Párt – Rákosi Mátyás és Kádár János kommunista diktatúrájának utódszervezete – elsőpragmatizmet arathatott.

Antall József szinte miniszterelnöksége első napjaitól kezdve súlyos daganatos betegséggel küzdött, amely időnként nemcsak rettentő fájdalommal és szenvedéssel, valamint rendszeres kórházi kezelésekkal járt, de azt a terhet is rárohotta, hogy a magyar választópolgárok bizalmából megkapott politikai felhatalmazással minél hatékonyabban élve kell elrevinnie a rendszerváltás gazdasági, társadalmi, kulturális folyamatait. Mindezt úgy, hogy saját pártja is töredezett volt, nem pedig egységes erő, politikai ellenfelei pedig a kormánypártok soraiban éppúgy voltak, mind az ellenzék képviselői között.

Magyarország rendszerváltó miniszterelnökéül, a nemzeti szabadság mellett elkötelezett európai kereszténydemokrata politikusról elmondhatjuk, hogy az életét adta a kialakuló magyar demokráciáért.

Politikai hitvallását a magyar nemzeti érdekek, a klasszikus értelemben vett szabadelvű értékek és a kereszténység társadalmi tanításai határozták meg biztos alapként.

Borítókép: Antall József (Fotó: Wikipédia/Antall Péter/Antall család archívum)

www.magyar nemzet.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló